354944 ـ حکم دریافت واکسن کرونا (کووید ۱۹) اگر در ساخت آن از سلولهای برگرفته از جنین‌های سقط شده استفاده شده باشد چیست؟

سوال

در ساخت یکی از دو واکسن کووید ـ ۱۹ (یا هر دو) از سلولهای بنیادیِ جنینی که از جنین‌های سقط شده گرفته شده استفاده می‌شود. آیا دریافت این واکسنها جایز است؟

خلاصه‌ی پاسخ

اگر در واکسن از سلولهایی استفاده شده که از جنین‌های سقط شده گرفته شده باشد و ندانیم که این جنین‌ها آیا به شکل طبیعی سقط شده یا به شکل عمدی و اگر عمدی سقط شده آیا دلیل شرعی داشته یا خیر، آنچه به نظر می‌رسد جایز بودن دریافت این واکسن است، زیرا نمی‌توان به شکل قاطع منبع آن را حرام دانست. مشروح پاسخ را ببینید.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

حکم استفاده از سلولهای بنیادی در واکسن

استفاده از سلولهای بنیادی در درمان و ساخت واکسن اگر منبع آن مباح باشد اشکالی ندارد. یعنی اگر از جنین‌های سقط شده به شکل طبیعی یا جنین‌هایی که بنا بر یک سبب شرعیِ روا سقط شده‌اند گرفته شده باشد یا از لقاح یک تخمک اهدایی و اسپرم اهدایی برای تولید جنین به هدف گرفتن سلولهای بنیادین ایجاد شده باشد.

این مورد به شکل مفصل در بیانیهٔ مجمع فقه اسلامی در «رابطة العالم الإسلامی» در دورهٔ هفدهم که به سال ۲۰۰۳ میلادی در مکهٔ مکرمه برگزار شد تحت عنوان «نقل وزراعة الخلايا الجذعية بتفصيل مصادر تلك الخلايا» آمده است و پیش‌تر در پاسخ به سؤال «حکم سلولهای بنیادین» به شمارهٔ (108125) آن را نقل کرده‌ایم که می‌توانید به آن مراجعه کنید.

ثانیا:

حکم دریافت این واکسن

در بیانیهٔ «مجمع فقه اسلامی» که به آن اشاره کردیم آمده است:

«همهٔ کشورها باید با پدیدهٔ سقط جنین به قصد به دست آوردن اعضای بدن آنها یا سلولهای بنیادی آن مبارزه کنند و استفاده از آنچه به شکل غیر شرعی از این جنین‌ها به دست آمده باشد حلال نیست و همچنین مشارکت با آنها در بانکهایشان (بانکهای اعضا و سلولهای بنیادین) جایز نیست و و لازم است که مؤسساتی که دینداری‌شان مورد اعتماد است این مسئولیت را بر عهده بگیرند و این سلولهای بنیادین را به روش شرعی جمع‌آوری کنند و سپس به درمان کسانی که نیازمند این سلولها هستند بپردازند».

اما با این حال، اگر در ساخت واکسن از سلولهای گرفته شده از جنین‌های سقط شده استفاده شد و ندانستیم که این جنین‌ها چگونه به دست آمده، آیا به شکل طبیعی سقط شده یا به شکل عمدی اما با دلیل معتبر شرعی یا بدون دلیل شرعی؟ آنچه به نظر می‌آید جایز بودن دریافت این واکسن است، زیرا نمی‌توان به شکل قطع حکم به تحریم منبع آن داد و اصل بر حلال بودن است.

والله اعلم.